Anul XLVIII — 10 Pagini — EXEMPLARUL În țară 3 lei, În străinătate 6 lei — 10 Pagini — Nr. 121 Duminică 1 Iunie 1930

ABONAMENT IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni, Lei 380 pe 6 luni, Lei 750 pe 12 luni. Pe o lună Lei 80. In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ ȘTIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

ABONAMENTE la „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" „UNIVERSUL LITERAR" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 lei în țară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Str. Brezoianu No. 9-11
DIRECTOR: STELIAN POPESCU
TELEFON: DIRECȚIA 313/72—364/64 ADMINISTRAȚIA 313/71 SECRETARIATUL DE REDACȚIE 356/43 REDACȚIA: CORESP. CU PROVINCIA 302/98—335/31

Soarta asigurărilor sociale în România

Ne-am ocupat în repetate rânduri de chestiunea asigurărilor sociale, arătând celor puși să dirijeze această instituție, că s'au depărtat dela scopul ei inițial. Isvorite din spiritul de solidaritate ce pătrunde tot mai adânc în rezolvarea problemelor sociale, asigurările muncitorești au un scop bine definit: Sprijinirea muncitorilor în caz de boală, infirmitate, bătrânețe, accidente de muncă, șomaj forțat. Această acțiune având prin excelență caracterul unei datorii de solidaritate socială, acest caracter a trecut și în legiuirea respectivă, prin obligațiunea împărtășită de muncicontribui fiecare, cu o cotă, la susținerea materială a instituției. Pe aceste baze s'a înființat la noi Casa centrală a asigurărilor sociale, care administrează azi un fond de aproape 800 milioane lei agonisiți din cotizațiile factorilor de mai sus.

De aci începe, însă, punctul nevralgic al chestiunii. Dacă, teoretic, ideia asigurărilor nu poate fi criticabilă, ea exprimând o necesitate superioară și imperioasă, totuș din punct de vedere al realizărilor practice a lăsat și lasă foarte mult de dorit.

Ceeace a desvăluit d. dr. Ilie Rădulescu în interpelarea desvoltată zilele trecute la Cameră, cu privire la abuzurile din administrația și gestiunea acestei instituții, învederează desăvârșit că nu mai avem de a face cu un așezământ pus în serviciul cauzei muncitorimii, ci cu o insituție de berechet și de sinecură pentru nesățioasa clientelă politică a partidelor.

Modul cum este administrată Casa centrală este într'adevăr revoltător. Majoritatea fondurilor se risipesc în cheltueli absolut inutile sau pentru căpătueli și beneficii personale. D. deputat Ilie Rădulescu a citat cazul cumpărării unui imobil la Brașov cu suma de 3 milioane și jumătate, împotriva voinții Casei de asigurare locale. s'a mai cumpărat la București în șos. Bonaparte un alt teren cu suma de 2 milioane șapte sute de mii pentru un dispensar, care, în urmă, s'a transformat într'o vilă de agrement.

Trecând la aprovizionarea Casei centrale cu medicamente și materiale sanitare, deputatul interpelator a semnalat panamaua săvârșită cu comenzile în străinătate — nu numai prin cumpărături fără nici un folos, dar și prin comisioanele încasate și prin risipa de bani a comisiunilor trimise în străinătate în acest scop.

In aceiași ordine d-sa a denunțat abuzul cu automobilele și cu permisele pe calea ferată, de care se bucură toți funcționarii superiori dela inspectori în sus.

Scandalul însă este și mai mare cu aparatul funcționăresc al acestei institutțiuni. Nicăieri plaga biurocrație nu se răsfață mai în voie ca la Casa Centrală a asigurărilor sociale. Pe lângă cei peste 800 funcționari plătiți de ministerul muncii, Casa centrală a angajat sute de diurniști, cari, în 1929 au însumat o cheltuială de peste 13 milioane lei, plătiți din fondurile prevăzute pentru boală ale muncitorimei. Alte zece milioane au fost plătite funcționarilor superiori sub o formă de diurne fixe, gratificații, jetoane și tot felul de indemnizații, asigurându-se astfel directorilor și inspectorilor retribuții de 50—60 mii lunar. Rezultatul acestei gestiuni de pomină se vede dealtfel din bilanțul instituției, care, pe anul trecut, s'a soldat cu un deficit de 150 milioane lei.

La cele d[...]văluite de interpelator, adăogă[m] și faptul grav că tot numerarul de care mai dispunea instituția a fost luat sub formă de împrumut de guvern, deturnând astfel un fond, agonisit din contribuția muncitorilor și a patronilor, dela destinația lui legală și firească, spre a i se da altă întrebuințare.

Urmările acestei nefaste conduceri a celui mai important așezământ social al țării, sunt cum e și firesc, incalculabile, pentru pătura numeroasă și foarte interesantă a muncitorilor români.

Declarațiile de circumstanță făcute de d. ministru Răducanu, ca răspuns la interpelarea d-lui Ilie Rădulescu, că va proceda la reorganizarea și unificarea asigurărilor, nu rezolvă cu nimic problema în ce privește răspunderile prezentului.

Să se cerceteze cu toată seriozitatea toate punctele de acuzare formulate prin presă și dela tribuna parlamentului împotriva sistemului de administrare a avuției Casei centrale; să se stabilească toate punctele bolnave din actuala organizație a acestei instituții, pentru că numai astfel se vor limpezi și drumurile, cari trebue să ducă la asanarea și la repunerea ei în slujba înaltelor idealuri pe care e chemată să le

— XOX —

Vampirul din Düsseldorf

PETER KUERTEN

— XOX —

Morari amendați cu 35 milioane

Arad, 29 Mai

Ne-am ocupat în mai multe corespondențe despre neregulile săvârșite de peste 70 de morari din județul nostru, aproape cu toții minoritari, cari au frustrat fiscul cu impozitul de pe mai mulți ani de zile cuvenit pentru vama măcinișului. Intre acești morari și ministerul de finanțe au urmat toată iarna tratative, cari se încheiaseră cu renunțarea ministerului la amendă, mulțumindu-se cu încasarea, în rate, a impozitului cu pricina. In ultimul moment ministerul a revenit, trimițând administrației financiare o adresă prin care o îndrumează să încaseze amenzile, — *în total 35 milioane lei*, — în curs de 5 zile.

Firește, că ordinul a stârnit în rândurile interesaților enormă enervare

— XOX —

Răscoală într'o provincie braziliană

Rio de Janeiro, 30 (Rador). — Ziarele anunță că în orașul Caragol din provincia Minas Geraes, în Brazilia, s'a produs o răscoală. Șeful poliției a fost asasinat. Numărul morților e de 20, al răniților de 50.

SCANDALOASA AFACERE A CONTRACTULUI STEWART

— Finanțare „sui generis".— Statul expus să plătească o șosea de două ori mai scump —

Guvernul, trecând peste orice considerațiuni și nevoi în adevăr urgente ale țării, este pe punctul de a întocmi, cu un cinism revoltător, proiectul de lege prin care îi pune, cu o sfidătoare îndrăzneală, contribuabilului român îndelung răbdător, o nouă sarcină dintre cele mai apăsătoare.

Iată în ce constă noua „afacere" nerușinată a guvernului, care este echivalentă cu o adevărată crimă săvârșită pe seama Statului și a cetățenilor acestei țări.

CUM ÎNȚELEGE CASA STEWART „SĂ FINANȚEZE" AFACEREA

Casa Stewart se obligă să construiască în doi ani și câteva luni, din șoseaua București-Brașov atât cât va putea face în limita sumei de 900.000.000 lei, justificând într'un mod oarecare cheltuelile de regie și rezervându-și personal, un câștig gras.

Este cu desăvârșire caracteristic chipul cum înțelege această casă să „finanțeze afacerea".

Incepând dela mijlocul lui Iunie și pânăla finele anului 1930, Statul se obligă să achite Casei Stewart vărsăminte în valoare de 125.000.000 lei, plus încă 17 milioane lei dobândă la polițele neachitate și scontate de Casa Stewart, în valoare de circa 107 milioane lei.

Dat fiind că timpul pentru care se plătește această dobândă este de 6 luni, rezultă că pentru polițele neachitate, Statul plătește pe anul 1930 un procent de 35 la sută.

In total, prin urmare, Statul achită Casei Stewart în cele 6 luni din anul 1930 suma de 125+17=142.000.000 lei.

Desigur că faimoasa Casă Stewart nu va putea executa în cele câteva luni din 1930, lucrări care să întreacă această sumă. Astfel, „finanțarea" de circa 107.000.000 este absolut iluzorie și e prevăzută în contract, numai pentru a obliga Statul român la plata unei dobânzi de 17.000.000 lei!..

ABSURDELE COMBINAȚII PENTRU ANII 1931 ȘI 1932

Să trecem la anul 1931.

In acest an, Statul plătește 125.000.000 lei vărsăminte, plus 52.000.000 dobânzi la polițele neachitate și scontate de Casa Stewart în valoare de circa 223 milioane.

Procentul la sumele neachitate este deci de 25.

Dar, se pune și pentru acest an întrebarea: Casa Stewart va putea ea executa lucrări cari să depășească suma de 125+52=177.000.000 lei?

Noi credem că nu, și în acest caz așa numita „finanțare" este iarăș iluzorie și trecută în contract numai pentru a costa pe Stat alte 52.000.000 lei, ceeace constituie o nerușinare fără margini!

In anul 1932 situația este similară. Până la Septembrie, când „se termină" lucrarea, Statul achită iarăș vărsăminte în valoare de 125.000.000 lei, plus dobânzi în sumă de 33.000.000 lei, la polițele neachitate și scontate de Casa Stewart, în valoare de 117.000.000 lei. In acest an, dobânda reprezintă un procent de 25.

Să rezumăm: până la finele lucrării (Sept. 1932) Statul român achită Casei Stewart (vărsăminte plus dobânzi) suma de circa 452.000.000 lei adică Statul român finanțează Casa Stewart cu această sumă pentru executarea lucrării, iar Casa Stewart mai pune, eventual încă o mică diferență, căci restul până la 900.000.000 reprezintă grasul său câștig.

Să notăm faptul că după calcule, lucrarea ar putea fi făcută de inginerii noștri cu circa 500.000.000 lei, în condițiuni ireproșabile, însă guvernul — pentru motive de căpătuială, — ține să realizeze o scandaloasă afacere cu „Stewart".

UNA DIN CELE MAI NERUȘINATE „AFACERI" ALE REGIMULUI ACTUAL!

Iată cum se jefuește țara! Mai grosolană afacere și mai nerușinată îndrăsneală nici un se poate imagina.

Ne întrebăm: Casa Autonomă a drumurilor, care — după cât se pare — are un Consiliu de administrație format din oameni integri, va primi să semneze un asemenea contract scandalos, făcându-se părtașă la un atare jaf în averea Statului?

Nu se va găsi nimeni care să pună frâu afacerilor nerușinate ale guvernului pretins al „Cinstei și ordinei"? Vor avea impudoarea să subscrie toți cei din consiliul Casei autonome la înt casarea comisionului gras ce stă la baza faimosului contract?

Gestul ar însemna acceptarea unei complicități din cele mai sfruntate și va fi plin de consecințe în primul rând pentru jefuitori și pentru complicii lor.

UN AVERTISMENT PENTRU VIITORII INCULPAȚI...

Răspunderea acestui consiliu este mare. El va fi chemat să dea socoteală de actele sale atunci când se va întrona iarăș cinstea în mânuirea banului public și când dosarele, azi ținute sub chee, vor fi scoase la lumina zilei.

Vom arăta opiniei publice cine sunt profitorii neobrăzați ai acestui contract, dacă îndrăsneala lor va merge până la capăt.

Vom arăta deasemenea și cine sunt vinovații din Consiliu, dacă vor avea nerușinarea să ajute la realizarea unei asemenea ticăloșii fără pereche.

Și, pot să fie siguri și unii și alții, că, în cazul când își vor închipui că pot să abuzeze de situația unde se găsesc întâmplător, spre a-și umple buzunarele cu banii nefericitului contribuabil ajuns în sapă de lemn, vor înfunda pușcăriile până la cel din urmă, spre a se da un exemplu de pedepsire a infamiei și a nerușinării intronate ca sistem!

O „CEKA" SECRETĂ LA VARȘOVIA

— Un tribunal comunist clandestin —

La Varșovia s'a descoperit zilele trecute o „ceka" secretă a comuniștilor poloni.

Din ordinul autorităților judiciare din Varșovia s'au operat diferite percheziții într'o casă din strada Stchaghvaya, sediul direcțiunii sindicatelor muncitorești evreești. Polițiștii au găsit într'o cameră obscură zăvorită patru oameni legați.

Prizonierii au declarat, că mai mulți comuniști i-au încercuit într'o seară în stradă și amenințându-i cu revolverele i-au închis în această cameră. Toți prizonierii erau militanți ai sindicatului cismarilor evrei.

Ancheta poliției a stabilit, că un tribunal comunist secret trebuia să-i judece chiar a doua zi.

Cu ocazia acestei afaceri, au fost operate mai multe arestări printre comuniștii din Varșovia.

Mai mulți dintre ei au mărturisit, că prizonierii legați urmau să fie judecați de un tribunal secret pentru că au trădat cauza comunismului.

Mai reiese din declarațiile lor, că s'au făcut chiar pregătiri pentru executarea acestor prizonieri.

Suprimarea dreptului învățătorilor de a fi ofițeri de rezervă

— Memoriul protest al Asociației generale a învățătorilor din România, înaintat miniștrilor de război și instrucție publică —

Prin noul proect de lege asupra recrutării armatei — depus în Parlament — nu se mai acordă învățătorilor dreptul de a deveni ofițeri de rezervă.

Fața de această măsură, Asociația generală a învățătorilor din România prin președintele și secretarul ei general, d-nii D. V. Țoni și V. P. Dumitrescu, au întocmit un memoriu-protest, în care cer să li se respecte dreptul câștigat, invocând următoarele temeiuri:

1) Invățătorii s'au arătat vrednici de dreptul ce li s'a acordat. Nimeni nu le poate aduce o acuzare de nedemnitate sau incapacitate în comparație cu alte categorii cu acelaș drept.

2) In război, învățătorii și-au făcut datoria cu prisosință. Un număr considerabil dintre ei au săvârșit strălucite acte de bravură și mai mult de 1000 au căzut cu eroism pe câmpul de luptă.

3) Fii de țărani în cea mai mare parte, cunoscători și înțelegători ai sufletului popular, ei vor fi, fără îndoială, cei mai buni instructori și conducători ai țăranilor și în cadrul oștirii.

4) Rolul lor social și național — de o mare însemnătate și până acum — a devenit covârșitor în România de azi. Imprejurările în care se desfășoară viața neamului nostru în actuala alcătuire a Statului român, cer în rândul întâi învățători bine pregătiți și cu prestigiu.

La acest prestigiu al învățătorilor contribue și dreptul de a deveni ofițeri de rezervă. A li-l lua, înseamnă a se lovi în demnitatea și prestigiul lor, — tocmai când au mai multă nevoe de autoritate în ochii societății românești și în deosebi în ochii poporului din sate.

5) Un examen riguros poate garanta intrarea în rândurile ofițerilor de rezervă numai e elementelor care vor corespunde insușirilor și pregătirii cerute.

6) Absolvenții școlilor normale sunt în imensă majoritate de națiune română, deci și o considerație de ordin național impune, ca nu tocmai ei să fie înlăturați dela rolul de ofițeri în oștirea patriei.

Memoriul acesta a fost înaintat d-lor miniștri al instrucției și al armatei.

— x □ x —

Ancheta incidentului dela granița polono-germană

Varșovia, 30 (Rador). — Comisia mixtă polono-germană instituită pentru cercetarea incidentului din Opolen a ascultat pe martorii care au văzut scena răpirii funcționarilor polonezi, apoi a examinat terenul pe care s'a produs incidentul.

Comisia a ascultat depozițiile grănicerilor polonezi și ale funcționarilor poliției germane de frontieră, precum și pe experții care și-au dat avizul din punct de vedere tehnic asupra schimbului de focuri.

Deoarece martorii germani au refuzat să răspundă la unele întrebări, comisia a decis să ceară instrucții suplimentare în privința competenței.

Comisia se întrunește din nou astăzi la amiază.

*

Berlin, 29 (Danub). — Se anunță, că ofițerul polonez arestat de germani, a și fost predat parchetului militar care va instrui cazul lui.

— x □ x —

Tifos exantematic în Ialomița

Călărași, 29 Mai

Eri s'a declarat în Socariciu 5 cazuri de tifos exantematic, din cari unul mortal.

Serviciul sanitar a luat imediat măsuri de combatere și izolare.

Din Călărași s'a trimis etuva primăriei.

CINSTIREA EROILOR

Plăcile comemorative dela muzeul militar

Joi la ora 5 d. a., s'a inaugurat la muzeul militar din parcul Carol, cupola în memoria eroilor morți pe câmpurile de luptă.

Au asistat: M. S. Regele Mihai I, A. S. R. Principele Nicolae, I. P. S. Patriarh dr. Miron Cristea, d. C. Sărățeanu, Inalți Regenți, A. S. R. Principesa Mamă Elena, M. S. Regina Elisabeta a Greciei, d. conte de Saint-Aulaire, d. general Berthelot, d. Puaux, ministrul Franței, d. Iuliu Maniu, președintele consiliului de miniștri, d. general Condeescu, Al. Vaida-Voevod, d. Mihalache, d. Vintilă Brătianu, d. dr. C. Angelescu, d. I. Nistor, d. Al. Lapedatu, d. general Moșoiu, d. Octavian Goga, d. Oscar Niculescu, d-nii generali inspectori Mărdărescu, Petala, Paul Angelescu și Rudeanu, d-nii generali Nicoleanu, Sion, Bârzotescu, Sinescu, G. Dumitrescu, președintele „Cercului subofițerilor de rezervă din România", I. Simionescu, președintele soc. „Mărășești", miniștrii statelor aliate aflători în București, toți atașații militari, etc.

M. S. Regele Mihai și A. S. R. Principesa Elena la muzăul militar.

Cuvântarea A. S. R. Principelui Regent Nicolae

Am venit aci pentru ca alături de Majestatea Sa Regele și Familia Regală și de Regență, ostași și popor, să aducem prinosul nostru de recunoștință acelora cari au luptat și și-au jertfit viața pe câmpurile de luptă pentru unitatea neamului.

Ați însemnat numele celor jertfiți pe plăci de marmoră, pentru ca toți din toate unghiurile țării să vie și să vază sacrificiile pe care armata și țara le-a făcut pentru îndeplinirea visului nostru de veacuri. Și patriotica d-voastră inițiativă va găsi ecou puternic în inimile tuturor.

In momentul acesta trebue să ne gândim la toți aceia cari, după timpuri, au lucrat pentru neam și țară, dela Mihai primul întregitor până la Regele Carol I, care ne-a dat independența și a pus temelia României moderne, și la Regele Ferdinand care a întregit neamul românesc. Și este de datoria noastră să fim uniți pentru ca să consolidăm și să apărăm opera acelora cari au lucrat și s'au sacrificat pentru țară.

Aduc în acelaș timp o pioasă gândire și o recunoscătoare amintire aliaților noștri cari au căzut pe pământul țării românești, pentru cauza comună și al căror nume este înscris pe aceste plăci alături de acelea alor noștri.

Cei cari vor veni aci vor găsi în aceste plăci aducătoare aminte, pildă și călăuză pentru faptele viitoare.

Cuvântarea d-lui general Rosetti

Omagiul adus luptătorilor prin mormântul soldatului necunoscut s'a părut neîndestulător. El nu poate arăta nici numărul celor cari s'au sacrificat pentru țară, nici pe conducătorii maselor anonime cari și-au plătit tributul de sânge. Aceasta a determinat consiliul de conducere al muzeului militar, acum trei ani, să ia inițiativa așezării plăcilor comemorative, a căror desvelire se face acum.

Pe ele se află înscrie: nominal, numele ofițerilor noștri precum și acela al ofițerilor aliați, căzuți în rândurile noastre, iar numeric, oamenii de trupă.

Odată hotărîrea luată, două greutăți se prezentau: strângerea fondurilor trebuincioase și stabilirea listei exactă a celor căzuți.

Greutatea dintâi a fost mult ușurată, mulțumită înțelegerii patriotice, arătate de un mănunchiu de instituțiuni, cărora le exprimăm mulțumiri. Au donat: „Banca Națională" 150.000 lei; soc. „Cultul Eroilor" 150.000 lei; comuna București 100 mii lei; „Banca Marmorosch Blank" 20.000 lei; „Banca Românească" 15.000 lei.

De pe urma acestui război totalul pierderilor, așa precum sunt înscrise pe plăcile de marmoră, este de 2528 ofițeri (dintre cari: 1 englez, 43 francezi și 1 italian) și 239.603 oameni de trupă.

Pierderile reprezintă 27 la sută din totalul celor cari au fost sub arme, fără a mai socoti și pierderile nemăsurate suferite de populația civilă.

D. general Rosetti a spus apoi, că nu se poate uita nici ajutorul neprețuit al ostașilor aliați, cari, în număr mare și pe toate câmpurile de bătaie, s'au jertfit pentru cauza comună.

Amintirea și a unora, și a celorlalți, va rămâne deapururea pecetluită pe aceste ziduri și va insufla celor ce vor cerceta acest muzeu adânca recunoștință datorită tuturor acelor cari au muncit și luptat.

M. S. Regele Mihai I. Inalta Regență, demnitarii și invitații au asistat apoi la desvelirea cupolei și plăcilor de marmoră, pe cari s'au săpat numele eroilor.

La etajul muzeului unde s'au așezat plăcile de marmoră, s'au mai pus și două mari inscripțiuni, ca omagii eroilor.

Pe una:

„Vecinică pomenire tuturor românilor prin a căror înțelepciune, muncă, vitejie și jertfă, ne-a fost păstrată ființa neamului, în cursul veacurilor".

Pe cealaltă:

„Amintire recunoscătoare ostașilor aliați căzuți pe frontul român și pe toate fronturile de luptă în marele război".

*

In tot timpul festivității corul „Carmen" și d. Folescu, dela „Opera română" au cântat.

Cinstirea amintirii eroilor

Ziua Eroilor a fost comemorată în Capitală prin servicii religioase oficiate la toate cimitirele.

In această zi de pioasă prăznuire, edificiile publice au fost împodobite cu drapele naționale.

LA MORMANTUL „EROULUI NECUNOSCUT"

La ora 10 și jum., detașamente cu drapelele, dela școlile militare și dela toate trupele din garnizoană, au fost postate pe aleia din fața scărilor ce duc la muzeul militar.

Elevii dela diferite școli au fost așezați în dosul cordoanelor de pe terasă.

Inainte de începerea serviciului religios, au venit să asiste la solemnitate d-nii Șt. Cicio Popp, președintele Camerei; I. Lugoșanu, subsecretar de Stat la președinție; I. P. S. Mitropolit Pimen al Moldovei; d-nii D. Dobrescu, primarul Capitalei; general Nicoleanu, prefectul poliției; Vlahide, secretar general; generalii Samsonovici, Economu, Negreanu, Fotache Ionescu, Prodan, etc.

A sosit apoi I. P. S. Patriarh Regent dr. Miron Cristea.

Serviciul religios a fost oficiat de arhiereul Platon Ciosu, înconjurat de 6 preoți.

Răspunsurile au fost date de corul Patriarhiei, sub conducerea maestrului Cucu.

Cuvântarea d-lui Lugoșianu

După terminarea serviciului religios, d. subsecretar de Stat I. Lugoșanu a rostit următoarele:

„Sunt 12 ani, de când s'a făcut unirea tuturor românilor. Prin jertfa de sânge a sute de mii de ostași, s'a realizat visul secular al unui neam; visul care însuflețea înainte de război pe tinerii școlari pe băncile școalelor; visul care făcea să tresalte inima ofițerilor și soldaților și le da conștiința nobilei lor misiuni, visul care îndemna pe oamenii de Stat să pregătească țării un viitor mai mare.

Continuare în pag. 3-a

Serviciul religios, în fața mormântului Eroului necunoscut, în parcul Carol.

Serbările de gimnastică dela O. N. E. F.

Exercițiu de ansamblu.

(Vezi darea de seamă în pag. 2-a)